

(АлАТ) і аспарагінової (АсАТ) трансфераз визначали за Райтманом і Френкелем, α -амілази за Каравеєм.

Як видно з аналізу раціону, добова норма білка в раціоні кормів супер-преміум класу, як мінімум, на 5 % більша, ніж у кормі економ класу; кількість жиру в добовій нормі корму економ класу становить 36 г (група I), що на 40 % менше, ніж у кормі супер-преміум класу (група II).

Рекомендована доза клітковини складає 6 – 10 г у 310 – 330 г корму для собаки масою тіла 25 кг, для собак службових порід – 20 г, що у 2 – 3 рази більше, ніж у кормах економ та супер-преміум класу.

Слід зазначити, що в процесі виготовлення сухих кормів рівень клітковини знижується за рахунок дії механічних та температурних факторів. Оптимальне співвідношення Са : Р = 1,2 : 1.

У раціоні кормів економ класу добова кількість кальцію становить – 3,1 г, фосфору – 2,4; супер-преміум, відповідно 6,8 і 4,5 г. Надмірна кількість кальцію у раціоні призводить до зниження перетравності жирів, підвищення вмісту ендогенного жиру.

За біохімічного дослідження сироватки крові англійських бульдогів, у раціоні яких був надлишок поживних речовин (друга група), встановлено порушення білоксинтезувальної функції печінки, що супроводжувалось підвищеним умістом загального білка ($86,3 \pm 1,68$ г/л), зниженням рівня сечовини у 50 % тварин, зміною структури мембран гепатоцитів, що підтверджується зростанням активності АсАТ до $1,16 \pm 0,2$ і АлАТ – $1,25 \pm 0,23$ ммоль/(год•л). У 60 % собак встановлено підвищення активності α -амілази на 18,6 % (в середньому вона становила – $45,2 \pm 0,83$ мг/(с•л)).

УДК 619:616.357.6–008:615.244:616.995.122.21:636.3

СЛЮСАРЕНКО С.В., аспірант

Науковий керівник – **ГОЛОВАХА В.І.**, д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ РБС У КОМПЛЕКСНІЙ ТЕРАПІЇ КІЗ ЗА ФАСЦІОЛЬОЗУ

При ураженні кіз фасціольозом (внаслідок впливу паразитів та їх токсинів) виникають структурні та функціональні зміни у печінці й нирках. Тому після етіотропного лікування таким тваринам застосовують засоби для відновлення функцій гепатоцитів і нефронів.

Мета роботи полягала у вивченні змін функціонального стану печінки у грубововнових кіз за фасціольозу після застосування препарату РБС у комплексній терапії. Матеріалом для дослідження були місцеві грубововнові кози віком 4–8 років, перехворілі на фасціольоз.

Козам для відновлення функціонального стану печінки і нирок, апробували схему, до складу якої входили: катозал (внутрішньом'язово – 3 мл на голову), регенераторний біостимулятор (РБС) – внутрішньом'язово із розрахунку 1 мл на 10 кг маси тіла та внутрішньовенно – 20 % розчин манітолу (0,2 г/кг маси тіла). Контрольним тваринам застосовували: внутрішньовенно розчин Рінгер-Локка (100

мл); внутрішньом'язово фуросемід – по 2 мл на голову та катозал по 3 мл внутрішньом'язово.

Лікування тварин обох груп проводили впродовж 10 днів. По закінченні курсу лікування впродовж 20 днів слідкували за клінічним статусом кіз: проводили дослідження загального стану тварин, серцево-судинної, дихальної і травної систем, морфологічного та біохімічного складу крові.

За результатами дослідження встановили, що застосування препарату РБС в комплексній терапії покращує еритроцитопоез (кількість еритроцитів підвищується у 54,1 % тварин) та лейкоцитопоез (кількість лейкоцитів підвищується на 20 %), білоксинтезувальну (рівень альбумінів підвищувався на 7,7 %) і білірубіносинтезувальну функції гепатоцитів. Поліпшується у тварин ліпідний обмін, про що свідчить підвищення на 14,9 % рівня холестеролу в крові та поступово зникають явища внутрішньопечінкового холестазу.

Однак за курсу лікування не відновлюються мітохондріальна й цитозольна структури гепатоцитів, на що вказує гіпоферментемія АсАТ і АлАТ.

УДК 619:614.31:637.54'656.998

ТИШКІВСЬКА Н.В., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: nauka@btsau.kiev.ua

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ КОРОВ'ЯЧОГО МОЛОКА, ОДЕРЖАНОГО В ГОСПОДАРСТВАХ РІЗНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ

Із переміщення виробництва молока від колективних господарств до особистих селянських погіршилась його якість і зменшилась кількість. Потреба в поставках високоякісного молока стимулює молокопереробні підприємства підвищувати вимоги до показників якості та безпеки сирого товарного молока як сировини для виробництва молочних продуктів.

Тому формування конкурентоспроможного виробництва молока в аграрних підприємствах різних форм власності є однією з найважливіших завдань вирішення продовольчої безпеки країни та успішного розвитку аграрного сектора.

Мета роботи – вивчити показники якості молока, що надходило на молокопереробне підприємство з господарств різної форми власності.

За результатами власних досліджень, кислотність досліджуваного молока отриманого від суб'єктів господарювання коливалася в межах від 16,0 до 19,0 °Т, за середнього значення $17,5 \pm 0,56^\circ\text{T}$.

Якість молока, що заготовляється, великою мірою залежить від температури його охолодження. Результати наших досліджень показали, що на молокопереробне підприємство молоко від суб'єктів господарювання надходило з температурою охолодження від 8,1 до 8,7 °С, тоді як температура молока з особистих селянських господарств коливалася в межах від 12,5 до 15,7 °С залежно від пори року. Тобто молоко від населення, особливо в теплу пору року, надходило неохолодженим.

Густина молока отриманого від суб'єктів господарювання становила в середньому $1028,7 \pm 0,42 \text{ кг/м}^3$ та вірогідно не відрізнялася ($1026,9 \pm 0,4 \text{ кг/м}^3$; $p < 0,2$) від густини молока, що надходило від особистих селянських господарств.